

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет дошкільної та спеціальної освіти

**ВІСНИК
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
ЛАБОРАТОРІЇ
«В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ І
ШКОЛА ХХІ СТОЛІТТЯ»**

Випуск XII

**Умань
2019**

УДК 37(477)(092)(06)
В 53

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету дошкільної та спеціальної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол №9 від 22 квітня 2019 року)*

Головний редактор:

Кушнір В.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (головний редактор).

Редакційна колегія:

Кочубей Т.Д. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Демченко І.І. – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти, декан факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кушнір В.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

В 53 **Вісник** науково-дослідної лабораторії «В.О. Сухомлинський і школа XXI століття / за ред. В.М. Кушнір – Умань :Візаві, 2019. – Вип. XII. – 130 с.

До збірника включені матеріали наукових досліджень членів лабораторії «В.О. Сухомлинського і школа XXI століття».

Статті подано в авторській редакції.

УДК 37(477)(092)(06)

©Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
БІЛАН ВАЛЕНТИНА Корекційна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.....	7
БУТЕНКО ОЛЬГА, РЯБОШАПКО ОЛЬГА Ретроспективний аналіз проблеми морального виховання особистості.....	17
ВОЄДИЛО ОЛЬГА Дослідження феномену толерантності в епоху античності та середньовіччя....	23
ГАВРИЛЮК СВІТЛАНА, ЧИГИРИК ЮЛІЯ Розвиток дитячої творчості у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського.....	28
ДЕМЧЕНКО ІРИНА Моделі розвитку інклюзивного навчання в системі загальноосвітнього простору	35
ЗАЛІЗНЯК АЛЛА Професійна підготовка вихователів до роботи з дошкільниками з розвитку мовлення.....	45
ЩЕНКО ЛЮДМИЛА Проблема формування творчої індивідуальності дітей старшого дошкільного віку у зарубіжних педагогічних технологіях	49
КОЛОНТАЄВСЬКА СВІТЛАНА Особливості формування культури поведінки старшого дошкільного віку.....	56
КОЧУБЕЙ ТЕТЯНА Теоретичні засади підготовки майбутніх соціальних працівників до Роботи з особами, які звільняються з місць позбавлення волі.....	60
КУШНІР ВАЛЕНТИНА Особливості управління інноваційною діяльністю в закладах дошкільної освіти.....	69
П'ЯСЕЦЬКА НАТАЛІЯ, ШПИЛЬОВА МАРИНА Тенденції формування культури здоров'я та навичок здорового способу життя у практиці роботи дошкільних закладів.....	73

ПОБІРЧЕНКО ОЛЕНА

Особистість учителя як один із чинників здійснення успішної діяльності в умовах сільської початкової школи.....81

ПОПИЧЕНКО СВІТЛАНА

Особливості морального розвитку дитини в дошкільні роки.....89

САНІВСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ЦИГАНЮК ОКСАНА

Вплив періоду українізації (1926-1933 рр.) на становлення науково-педагогічних поглядів В. Сухомлинського.....94

СЕМЧУК БОГДАН

Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в сучасному інформаційному суспільстві.....104

СЕМЧУК СВІТЛАНА, СКРИПНИК НЕЛЯ

Історичні аспекти становлення сучасного дитинства в інформатизованому суспільстві.....108

ТКАЧУК ЛАРИСА

«Школа радості й успіху» у педагогічній спадщині В. Сухомлинського С. Френе.....112

УМРИХІНА ОКСАНА

Інструментальна музика як засіб соціального виховання учнів.....121

НАШІ АВТОРИ.....126

ПЕРЕДМОВА

Науково-дослідна лабораторія з проблем дослідження педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського є структурним підрозділом університету і здійснює свою діяльність із метою широкого залучення професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів і студентів університету, вчителів шкіл, працівників закладів дошкільної освіти до вивчення педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського, освоєння й упровадження в життя творчого доробку видатного українського педагога.

Науково-дослідна лабораторія була створена у 1996 році за ініціативи Кузя Володимира Григоровича, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена Національної Академії педагогічних наук України, який керував діяльністю науково-дослідної лабораторії «В.О. Сухомлинський і школа XXI століття» з 1996 р. по 2018 р.

Відкриття лабораторії було приурочене Третім всеукраїнським педагогічним читанням «Василь Сухомлинський і сучасність», які відбулися у 1996 р. на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Науково-дослідна лабораторія «В.О. Сухомлинський і школа XXI століття» працює під егідою Національної академії педагогічних наук України, проводить активну співпрацю із Українською асоціацією Василя Сухомлинського (керівник – академік О.Я. Савченко), Інститутом педагогіки НАПН України, Інститутом проблем виховання НАПН України, Державним педагогічно-меморіальним музеєм В.О. Сухомлинського (с. Павлиш), НВК «Павлиська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – ліцей імені В.О. Сухомлинського» (с. Павлиш), Українським коледжем імені

В.О. Сухомлинського (м. Київ), закладами дошкільної та повної загальної середньої освіти Черкащини.

Упродовж 1996–2018 рр. на базі лабораторії діяла наукова школа «Педагогіка ХХІ століття» доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України Кузя Володимира Григоровича, при якій захищено 33 кандидатських та 7 докторських дисертацій.

З 1998 року на базі лабораторії започатковано видання щорічного Вісника лабораторії – збірника наукових праць учених, які досліджують педагогічну спадщину В.О. Сухомлинського.

Упродовж 23-х років свого існування науково-дослідну лабораторію відвідала велика кількість відомих науковців, соратників Василя Олександровича, дослідників, культурних та громадських діячів. Серед них представники Міністерства освіти і науки України, вчені НАПН України, зокрема Інституту педагогіки НАПН України, члени президії Академії наук вищої школи України, усіх педагогічних університетів України, Вищої школи професійної освіти імені Я.А. Коменського м. Лешно (Польща) та Бішкекського гуманітарного університету Киргизької Республіки, Китаю, Туркменістану.

Із 2018 року координатор науково-дослідної лабораторії – Кушнір Валентина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти.

В арсеналі діяльності лабораторії:

- фундаментальні дослідження педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського;
- підтримка досвіду творчого впровадження ідей В.О. Сухомлинського у закладах дошкільної та повної загальної середньої освіти міста та району;
- організація і проведення конференцій, семінарів, круглих столів за участю однодумців В.О. Сухомлинського;
- креативний розвиток студентів у процесі дослідної діяльності.

Трепетне шанобливе почуття любові і вдячності об'єднує членів науково-дослідної лабораторії «В.О. Сухомлинський і школа ХХІ століття» у втіленні ідей великого Педагога в життя.

Кушнір Валентина Миколаївна,
координатор науково-дослідної лабораторії
«В.О. Сухомлинський і школа ХХІ століття»,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

НАШІ АВТОРИ

- Білан Валентина Андріївна** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: valentinaandreevna72@gmail.com
- Бутенко Ольга Григорівна** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: butenko.olha11@gmail.com
- Воєдило Ольга Вікторівна** викладач-стажист кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: olga.kruvoruchko@gmail.com
- Гаврилюк Світлана Миколаївна** доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: svetlanagavrulyik@gmail.com
- Демченко Ірина Іванівна** доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти, декан факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: dii_67@mail.ru
- Залізник Алла Миколаївна** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: dutunaped@gmail.com
- Іщенко Людмила Валентинівна** доктор педагогічних наук, професор, кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: kaf-pppi@meta.ua

**Колонтаєвська Світлана
Володимирівна**

викладач-стажист кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: Skolontay@ukr.net

Кочубей Тетяна Дмитрівна

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: udpu_tania@ukr.net

Кушнір Валентина Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: valkushnir1@gmail.com

П'ясецька Наталія Анатоліївна

кандидат педагогічних наук доцент Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: n.pyasecka@gmail.com

Побірченко Олена Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: pobirchenkoolena@gmail.com

Попиченко Світлана Сергіївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: dutunaped@gmail.com

**Рябошапка Ольга
Володимирівна**

викладач, голова циклової комісії педагогіки і методик початкової освіти, КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж імені Т.Г. Шевченка

e-mail: butenko.olha11@gmail.com

**Санівський Олександр
Михайлович**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

e-mail: ksana-vania@gmail.com

- Семчук Богдан Іванович** викладач-стажист кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: 19641971s@gmail.com
- Семчук Світлана Івнівна** доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: 19641971s@gmail.com
- Скриник Неля Іванівна** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: nellyskryp@gmail.com
- Ткачук Лариса Василівна** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: larysa.tkachuk.2011@gmail.com
- Умрихіна Оксана Станіславівна** доцент кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: roza2223@meta.ua
- Циганок Оксана Олександрівна** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
e-mail: ksana-vania@gmail.com
- Шпильова Марина Олександрівна** викладач-методист Уманського гуманітарного-педагогічного коледжу ім. Т.Г. Шевченка
e-mail: n.pyasecka@gmail.com

Наукове видання

ВІСНИК
науково-дослідної лабораторії
«В.О. Сухомлинський і школа ХХІ століття»

Видається в авторській редакції

Випуск XII

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 17.05.2019 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 8,5

Тираж 300 прим. Замовлення № 045

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com